

Zašto baš ovako?

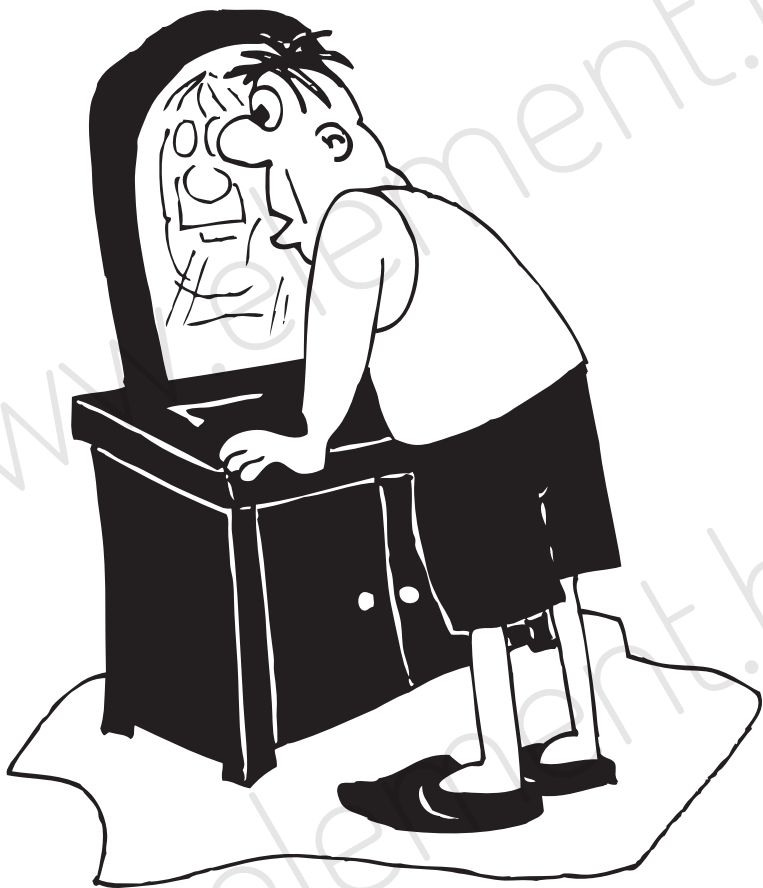
Možda će se neki čitatelj pitati zašto se u priručniku naziva "Kako djetetu pomoći da (p)ostane tolerantno (razumije i prihvaća različitosti)", toliko bavimo slobodom i odgovornošću odraslih osoba.

To činimo kako bismo ukazali na važnost osvještavanja vlastitog ponašanja svih odraslih osoba koje se bave djecom. Jer, na djecu utječemo ne samo onim što znamo i namjeravamo za njih ili (s) njima učiniti, nego (barem jednako toliko) i onim kakvi smo sami po sebi. Kroz druženje s kvalitetnom odraslom osobom, koja ga čak i nema namjeru odgajati, dijete već mnogo dobiva. Često i više nego kroz druženje s odraslom osobom koja ga namjerava odgajati, a sama nije dobro "posložena", na svojoj odrasloj razini.

Neslobodna i neodgovorna odrasla osoba, teško će naučiti dijete kako da ono to postane. Možda bi bilo dobro da svatko od nas, tko se na ovaj ili onaj način bavi djecom, najprije stane pred ogledalo, pogleda duboko unutra i prisjeti se poznatih stihova¹:

1 Michael Jackson, *Man in the Mirror*, 1988.

*I'm Starting With The
Man In The Mirror
I'm Asking Him To
Change His Way
And No Message Could Have
Been Any Clearer
If You Wanna Make The World
A Better Place
Take A Look At
Yourself, And Then Make A Change.*

*"Cccc... izgleda da se ovo ogledalo
pokvarilo?!"*

www.element.hr

www.element.hr

1. Tolerancija

1.1. Lako je podnositi nekog “istog”

Postoji mnogo riječi koje svakodnevno koristimo, a da se više i ne pitamo što točno znače. Tolerancija je jedna od njih. Što zapravo znači tolerancija?

Pojam tolerancija dolazi od latinskog glagola *tolerare*, što znači tolerirati, tj. podnositi. Biti tolerantan znači biti svjestan različitosti drugih u odnosu na nas i tu različitost prihvaćati u svakodnevnom životu.

Tko je stvarno tolerantan? Je li to onaj tko uspješno “podnosi” nekog tko se od njega u bilo čemu razlikuje? Jer, svi se u nečemu razlikujemo. Ako u ničemu drugom, onda u visini i težini. (To što je netko višnji od nas, primjerice, moglo bi nam smetati u kinu, ako isti sjedene baš ispred nas).

No, tolerancija podrazumijeva toleriranje i uvažavanje tuđih ideja, stavova i načina života. Dakle, tolerantni smo ako “podnosimo” ne samo one koji su od nas višnji ili niži, nego i one koji od nas drukčije misle i žive. A to je već malo teže. Jer, ako netko misli i živi drukčije od nas, može nam se činiti da to znači kako misli i živi neadekvatno, tj. pogreš-

no. Jer kad bi to bilo “ispravno”, tad bismo valjda i mi živjeli i mislili kao on. A tad bi nam ga bilo i lakše podnositi, jer nije teško podnositi nekog tako “istog” (tj. tako solidnog i ispravnog) kao što smo mi. Točnije, kao što se mi sami sebi činimo da jesmo.

Problem je u tome što smo i mi, iz kuta gledanja tog “dugog”, također različiti a ne isti. Pa on također misli da bi nas mogao mnogo lakše podnositi kad bismo bili “isti” (kao on) a ne “različiti” (od njega).

Zamislimo se u ovakvoj situaciji: pozvani smo na svečani ručak, pa za stolom sjedimo okruženi većim brojem ljudi koje ne poznajemo. Nakon sat ili dva, pogledom “prošećemo” stolom kako bismo malo saželi svoje dojmove u svezi okupljenog društva.

I ustanovimo ovo: prvi ima tikove (stalno potihopušta neki iritantan zvuk – zašto ne popije neku tabletu za živce ako je toliko nervozan?!).

Drugi glasno srče juhu (kao da ne može pričekati da se malo ohladi) a treći neprestano hvali političku stranku čiji je pobornik (kako netko uopće može glasati za te lopove?!).

Četvrti se većinu vremena hvali postignućima svoje djece (vjerojatno je barem pola toga izmislio, ili je on sam preambiciozan pa ih toliko forsira).

Peti mnogo ne priča ali je prije jela izveo čitav vjerski ritual (zašto takve stvari ne zadrži za doma, nego to mora raditi pred svima?!).

Kraj njega sjedi neka žena, sva nakindžurena i napirilitana (ona je valjda pomiješala dan obrednog spaljivanja Fašnika.)

Šesti stalno priča stvari koje nikog ne zanimaju (koga briga po kojoj je cijeni njegov susjed nabavio drva za ogrjev i po kojoj kamatnoj stopi mu šogor otplaćuje stambeni kredit?!).

Sedmog poznamo već od ranije (gad je ostavio ženu s dvoje male djece i odselio ljubavnici). Taj stalno priča neke promašene viceve, pa kad dođe do poante, laktom gurka ljude do sebe da znaju kad se trebaju smijati.

Ovaj do njega je vegetarijanac koji jedva čeka priliku da počne propovijedati o nehumanim uvjetima i mučkom ubijanju životinja. I druge nagovarati da postanu vegetarijanci, što je besmisleno jer čovjekov metabolizam treba namirnice životinjskog porijekla zbog kojeg je razloga Bog čovjeku i stvorio očnjake (a da se i ne spominje ugoda uživanja u slanoj hrskavoj korici pečenja s kojom se ne mogu natjecati ni tofu ni sejtan a kamoli sojini pripravci.)

Zapravo, najmanje bi nas iritirao ovaj na čelu stola, kad ne bi imao tako klempave uši. Da nismo toliko tolerantni, već bi davno ustali od stola i otišli kući.

Pitajmo se – jesmo li stvarno tolerantni onda kad:

- uspješno podnosimo drugog koji je od nas različit u području koje nas toliko ne “bode u oči”?
- uspješno podnosimo drugog koji je od nas različit upravo u području koje nas “bode u oči”, ali se uspješno suzdržavamo da svoje neodobravanje i neprihvatanje izrazimo?

Svakako je u drugom slučaju potrebno iskazati više tolerancije. Jer, pokazatelj tolerancije nije podnošenje nečeg što nam ionako ne smeta, nego upravo onog što nam smeta. Tolerantni smo onda kad nadvladamo svoju potrebu da budemo netolerantni.

Pokušajmo priču o toleranciji staviti u malo širi kontekst: da je stvoritelj (Bog² ili neko drugo biće ili pojam u koji vjerujete), želio da svi budemo isti – to bismo i bili. Međutim, stvorio nas je različite. Srećom, dao nam je pamet, pomoću koje možemo naučiti kako živjeti različiti. Ponekad nam to ne uspije, pa zamrzimo druge ili čak krenemo u “rat” protiv njih – manji ili veći. A to završi svakako.

2 U ovoj se knjizi više puta spominje Bog. Oni koji u njegovo postojanje vjeruju, sve izrečeno mogu čitati doslovno. Oni koji u Boga ne vjeruju, izrečene teze mogu tumačiti u prenesenom značenju – Bog shvaćen kao “stvoritelj” prirode i svemira ili kao metafora dobrote, inteligencije i ljubavi.

Samo radi ilustracije, u 10 najkrvavijih ratova u ljudskoj povijesti poginulo je između 150 i 280 milijuna ljudi. Zbog te činjenice, valjda se i samom Bogu čini kako je našu "pamet za različitost" malo precijenio.

Svatko bi mogao sastaviti listu ljudi koje bi zbog nečeg mogao "nepodnositi". No, hoće li ih podnositi i kako će to činiti, najviše ovisi o njemu samom.

Međunarodni dan tolerancije - 16. studenoga

Prema UNESCO-voj definiciji tolerancija je poštovanje, prihvaćanje i uvažavanje bogatstva različitosti u našim svjetskim kulturama, naša forma izražavanja i način da budemo ljudi.

Zasnovana je na znanju, otvorenosti, komunikaciji i slobodi mišljenja, savjesti i uvjerenju. Tolerancija je harmonija u različitostima.

Biti tolerantan znači biti slobodan, čvrsto se držati svojih uvjerenja i prihvaćati da se i drugi drže svojih. To znači prihvaćanje činjenice da ljudska bića, prirodno različita u svojim nastupima, situacijama, govoru, ponašanju i vrijednostima imaju pravo živjeti u miru i da budu kakvi jesu.